

Turistično društvo GORA SV. MIKLAVŽ

v Tuhinjski dolini

LOKACIJA:

Severovzhodno od Šmartna nad vasjo Gradišče, se vzpenja hrib Gora (750m), z gotsko cerkvico sv. Miklavža. Zvonik stoji ločeno od cerkve. Obdaja jo protiturško obzidje s obrambnim stolpom. Na južni strani obzidja je mežnarija s črno kuhinjo, izbo in kamro. Prijetna izletna rekreacijska točka in idealna lokacija za nedeljski sprehod.

Lahko pripeljete z avtom iz Buča preko Hruševke, iz Šmartna, pa je eno uro zmerne hoje. Gora vam nudi odlične izhodiščne poti za skupine pohodnikov, kajti vzponi so blagi in pot ni naporna. Omenimo vsaj dve poti. Z Gore pelje lepa steza preko Kostavske planine, do prelaza Prevala (1163m). Od tu greste vzhodno na Menino planino, zahodno od Črničva, ali pa se spustite do Nove Štife. Malo krajša in dokaj lahka pot vodi iz gore skozi vas Praproče do Osredkarja. Od tu se lahko spustite do term Snovik ali pa pot nadaljujete do Črničva!

RAZGLED:

Kostavska planina, prelaz Kozjak, kjer je naravna meja med Štajersko in Kranjsko, Pšajnovica, Limbarska gora, zadaj Zasavska sveta gora. Kamniške planine Grintovec, Planjava Triglav, Šmarna gora. V daljavi pa Kamnik z gradom, Mengeš, Tunjice...

TD Gora sv. Miklavž, je bilo ustanovljeno v januarju 2003, z namenom ohranitve kulturne dediščine sv. Miklavža na Gori. Društvo šteje preko 60 članov. Organiziramo čistilne in delovne akcije, prvomajski golaž, proslavo na predvečer dneva državnosti, kmečke običaje, družabna druženja in še veliko drugih dogodkov.

Vsako soboto in nedeljo od 14h dalje, je možnost ogleda cerkve in mežnarije, prav tako pa se lahko okrepčate z pijačo in prigrizkom katerega pripravijo naši zvesti člani turističnega društva.

Če se boste odločili za organiziran pohod ali boste prišli izletniško, vas sprejmemo na Gori kjer vam bomo povedali zanimivo zgodovino cerkve. V mežnariji vam bomo razkazali še delujočo črno kuhinjo, v izbi pa se boste lahko okrepčali s pijačo, ter pravo kmečko malico, po predhodni javi!

Več informacij o samem društvu in svetem Miklavžu:

Spletna stran: www.sv-miklavz.com

E-pošta: info@sv-miklavz.com

Tel. predsednika: 041 223 631 (Jože)

Oblikovanje in fotografije: Matej Korošec
matej.korossec1@siol.net

Natis: 10.000 izvodov

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje
Projekt sofinancira Evropska unija

Današnja **gotska cerkva** je bila v letih 1721 - 1730 dograjena in razširjena. Dogradili so prezbitarij z obokom, zakristijo, cerkev dvignili v višino in podaljšali za dolžino prejšnje lesene lope, ki je bila pred cerkvijo. V mekinjah so odkupili **strop** nad korom in pod njim. V letu 2004 so v restavratorskem centru končali obnovo stropa, trajajočo 7 let.

Mežnarija je skromna kajžarska hiša. Ima delujočo črno kuhinjo, kar je prava redkost. Vhod v bivalni prostor gre skozi črno kuhinjo, iz kuhinje pa vhod na "gank" in v majhno kamnico. Glavni prostor v hiši je izba ("hiša"). Prostor je ogrevan s pomočjo krušne peči. Značilnost prostora je t.i. Bogkov kot in večja kmečka miza pod njim, kjer se je obedovalo.

Ostale stavbe na sv. Miklavžu: **Protiturško obzidje, piramidast stolp, okrogli stolp, zvonik, vodnjak (šterna).**

Cerkev sv. Miklavža (strokovni opis)

Nad vasjo Gradišče v Tuhinjski dolini se nahaja vzpetina imenovana Gora. Na njej se je delno ohranilo taborsko obzidje, cerkev sv. Miklavža in mežnarija. Številne antropogene terase in najdeni fragmenti poznoantične lončenine in stekla pričajo o večji poseljenosti tega prostora. O ostankih antične arhitekture je pisal že Valvasor. Leta 2000 so bile pod nadzorom Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE v Kranju v cerkvi opravljene arheološke raziskave, ki so razkrile, da sta na mestu današnje cerkve nekdanji stali dve zgodnejši romanski cerkvi s polkrožnima apsidama. Na vrhu nad cerkvijo je bil najden grob, obložen s kamnitimi ploščami, kar kaže na verjetno lokacijo poznoantične cerkve z grobiščem na vrhu hriba.

Okoli cerkve sv. Nikolaja stoji protiturški tabor iz 16. stoletja z dvojnimi južnim obzidjem in manjšo kaščo. Severozahodni stolp je bil leta 1727 preoblikovan v zvonik. Na vzhodu se je delno ohranil tudi drugi obrambni stolp valjaste oblike.

Najstarejši ohranjeni pisni viri, ki omenjajo cerkev sv. Miklavža so iz leta 1526. Leta 1721 so cerkev začeli večati. Gradbena prenova je trajala vse do leta 1730. Podrli so stari gotski prezbitarij in zgradili novega prostornejšega. Podrli so tudi staro zakristijo in zgradili novo.

V osnovi gre za enoladijsko cerkev s pravokotno zaključenim prezbitarijem in zakristijo, ki je prezbitariju priključena na južni strani. Na severni steni, ki pripada srednjemu veku, je bil leta 2005 najden fragment srednjeveške poslikave z značilno dekorativno borduro, ki jo najdemo tudi v cerkvi sv. Doroteje v Kostanju. Ladja ima raven lesen in kasetiran ter poslikan strop iz leta 1680. Prvi del stropa je sestavljen iz 48-ih kaset, ki so nanizane v 8 vrst s 6 kasetami v vsaki. Drugi del stropa je sestavljen iz 8 večjih kaset, ki so jih prinesli iz samostanske cerkve v Mekinjah. Strop je bil restavriran med leti 1999 in 2004. Kasete so poslikane s krilatimi angelskimi glavnicami, središčni kaseti pa sta likovno izpostavljeni. Na eni je naslikan sv. Miklavž, na drugi pa sv. Marko. Večji del opreme je iz 18. stoletja. Glavni baročni oltar je iz delavnice Gaber – Bergant. Podoba sv. Miklavža iz leta 1739 pripisujejo delavnici Valentina Mencingerja. Iz arhivskih virov izvemo, da so leta 1746 Fortunatu Bergantu plačali bandersko sliko. Leta 1784 sta bila odstranjena stranska oltarja in na novo naslikana v fresko tehniki. Intenzivna obnova cerkve in mežnarije poteka že od leta 2004.

Mag. Maja Avguštin,
Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Kranj

Glavni oltar je lesen, baročna arhitektura stebrov, zidcev volut in atike iz delavnice Gaber - Bergant iz Kamnika iz leta 1741. Oljna slika sv. Miklavža je delo Valentina Metzingerja, bila je tudi na slikarski razstavi v Parizu.

Stranska oltarja iz sredine 18. stol., levo je v atiki upodobljen monogram Marije, kjer je nameščena slika sv. Lucije, na desni pa je monogram Jezusovega imena, kjer je nameščena slika sv. Marka.

Na severni strani je oltar sv. Frančiška Ksaverija.
Glavna slika sv. Joba je iz leta 1724.

